

DENTAL TRIBUNE

The World's Dental Newspaper - Netherlands Edition

MAART 2016

WWW.DENTAL-TRIBUNE.NL

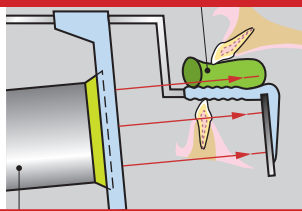
JAARGANG 6 | NUMMER 2

"Onconventionele tandheelkunde"

Tandarts Ajax-selectie in opspraak

Pagina 4

Intraorale röntgen-opnamen

Technieken en aandachtspunten

Pagina 10-11

Taakherschikking

"Wie wil dat mondhygiënist tertiaire preventie verricht?"

Pagina 19

Digitale ontwikkelingen centraal op Dental Expo

Dental Expo biedt van 10-12 maart wederom een showcase van de laatste ontwikkelingen op tandheelkundig gebied. (foto: Dental Expo)

VAN DE REDACTIE

AMSTERDAM - Van donderdag 10 tot zaterdag 12 maart 2016 zal Amsterdam RAI het epicentrum van de Nederlandse mondzorg zijn. Dan vindt wederom de tweejaarlijkse Dental Expo plaats, de grootste en meest aansprekende vakbeurs in ons land.

Omdat de gepresenteerde producten en diensten op een dergelijke beurs vaak vooruitlopen op ontwikkelingen in de gemiddelde tandartspraktijk, zal het menige bezoeker opvallen hoe sterk de mondzorg in digitale zin in beweging is. Het maken van een digitale gebitsafdruk is al lang *usance*, maar wat te denken van 3D-printen en een gecombineerde intraorale scanner, ontwerpsoftware en freesmachine? Of een endomotor, bestuurd vanaf uw iPad? Dit en veel meer zult u tegenkomen op de stands van de meer dan 150 exposanten.

Een aanzienlijk deel van de digitale ontwikkelingen in de tandheelkunde betreft de samenwerking tussen tandarts en

tandtechnicus of -protheticus. Patrick Oosterwijk doet in dit nummer (zie pagina 6-8) dan ook een pleidooi voor de precisie van digitale technieken. "Digitalisering leidt tot een hogere, constante kwaliteit," benadrukt de prominente tandtechnicus, die ook in de toekomst kansen voor zijn vakgebied ziet, hoewel in een iets andere rol. "Je kunt de tandarts begeleiden en adviseren in de materiaalkeuze, technieken en esthetische eisen. De tandtechnicus van de toekomst zal veel breder opgeleid moeten worden, zodat hij nog meer een *sparring partner* kan zijn van de tandarts."

In deze thema-editie van Dental Tribune vindt u alle informatie over Dental Expo 2016. Uniek is dat u bijdragen kunt lezen van een zeer groot aantal exposanten op de beurs (zie pagina 22-31). Zij geven u alvast een indruk van wat u kunt verwachten, zodat u wellicht al enkele kruisjes zult zetten in de beursplattegrond in het hart van deze krant. Wij wensen u veel plezier en inspiratie tijdens uw bezoek! ■

Tandartsketens blijven groeien

HOUTEN - Het afgelopen jaar zijn tandartsketens in Nederland verder gegroeid. Meer praktijken sloten zich aan bij een keten en inmiddels zijn er drie ketens met meer dan veertig vestigingen. Dat blijkt uit cijfers van vergelijkingswebsite Tandarts.nl.

Uit een onderzoek onder meer dan 5000 tandartspraktijken door Tandarts.nl blijkt dat de huidige ketens steeds meer zelfstandige praktijken opkopen. Inmiddels behoort 4,8% van de praktijken tot een keten en zijn er drie ketens met meer dan veertig vesti-

gingen. In 2014 was dat er slechts één. De grootste vijf ketens zijn Dentconnect (60 vestigingen), Samenwerkende Tandartsen (44 vestigingen), Dental Clinics (41 vestigingen), Ivory & Ivory (18 vestigingen) en Kies Mondzorg (13 vestigingen). Overigens is deze laatste keten kleiner geworden sinds 2014, aangezien zijn vier praktijken niet langer bij de Limburgse keten zijn aangesloten.

De laatste jaren zijn veel zelfstandige praktijken opgegaan in een grote tandartsketen. Vooral oudere tandartsen blijken hun praktijk te willen verkopen. In 2013 was 29% van alle tandartsen in Nederland ouder dan 55 jaar. Door de praktijken over te laten nemen door een keten, wordt de continuïteit voor patiënten van deze praktijken gewaarborgd.

Voor patiënten kan het gunstig zijn naar een praktijk die aangesloten is bij een keten te gaan. Zo is er vaak een grote capaciteit, waardoor nieuwe patiënten en patiënten met acute pijn direct kunnen worden geholpen. De grote ketens hanteren bovendien vaak ruime openingstijden.

> lees verder op pagina 3

Nederlandse primeur: Eerste 3D-geprinte kroon op implantaat geplaatst

Tijdens het recente symposium *3D Printing in Dental: A Game Changer* in Soesterberg kwam NextDent met een opmerkelijke primeur: het bedrijf heeft de eerste 3D-geprinte kroon op een implantaat laten plaatsen bij de Nederlandse CEO, Rik Jacobs. De kroon werd geplaatst door prof. dr. Daniël Wismeijer, die erg enthousiast is over de mogelijkheden van de 3D-printer. "De komende vijf tot tien jaar gaat 3D-printing een ommekeer in de tandheelkunde en vooral de tandtechniek teweegbrengen," aldus de hoogleraar bij ACTA, die tevens betrokken was bij de ontwikkeling van de kroon. *Dental Tribune* was bij het symposium en doet verslag.

> lees verder op pagina 21

dentalman.com is een **smaakvolle manier om tandheelkundige producten te kopen**, waarbij esthetische kwaliteiten hand in hand gaan met technische vereisten. U vindt op dentalman.com zowel voor de praktijk als voor het laboratorium alles wat u elke dag nodig hebt. Maar dentalman.com is meer: namelijk de kunst om van het leven te genieten. Daarom combineert dentalman.com de verkoop van materialen met exclusieve ontdekkingen voor meer lifestyle.

DENTALMAN.COM
IT'S A PLEASURE - ALL DAY LONG.

SHOPPEN VOOR WIE MEER WIL.

DENTALMAN.COM

Miele
PROFESSIONAL

De nieuwe norm in reiniging en desinfectie!
Betere hygiëne, meer capaciteit, meer zekerheid

De nieuwe generatie staat garant voor maximale hygiëne en veiligheid tijdens de verwerking van uw kostbare instrumenten.

GRATIS
starterskit
Miele
ProCare Dent*

Info: (0347) 37 88 84
www.miele-professional.nl

* Bij aankoop van een Miele thermodesinfector.

PROGRESSIVE ORTHODONTICS
seminars • supply • software

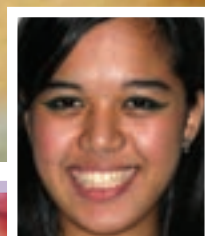

LEARN TO TREAT PATIENTS THAT NEED ORTHO

*with a predictable
step-by-step system*

Free IPSoft™ Software

COMPREHENSIVE 2-YEAR ORTHODONTIC COURSE

The world's leader in orthodontic training for GPs

- Over 7,000 graduates from 40 worldwide locations
- Full support for the rest of your career
- Lifetime Free Retake Policy

Progressive's full orthodontic system will provide you all the tools you need to offer quality orthodontics in your practice. With the most comprehensive training in the industry and step-by-step treatment planning, you can always feel confident your cases will finish with the results your patients deserve. Designed with lifetime support and a Lifetime Free Retake Policy, we will help you succeed throughout your orthodontic career.

JOIN OUR **NEW SERIES** IN 2016:

Amsterdam

April 15-18

FREE INTRO SEMINAR INTRO TO COMPREHENSIVE ORTHODONTICS

Get a day's worth of free orthodontic education (with NO obligation)

- Computer ceph tracings and model predictions
- Appliances and wire
- Cases to show the basics of diagnosis
- Treatment selection and alternatives
- Intro to diagnosis software

RSVP TO A **FREE** INTRO CLASS!

Amsterdam

March 5

Call us at
0800 022 3359 (Holland) or 0800 767 220 (Belgium)
to reserve your seat today!
www.posortho.com

Werkgroep voor verminderen bureaucratie in mondzorg

NIEUWEGEIN - De KNMT heeft tientallen suggesties van leden ontvangen op het 'meldpunt voor bureaucratie en overbodige administratieve lasten'. Dit meldpunt werd eind vorig jaar ingesteld als reactie op de toegenomen administratieve lastendruk. De tandartsvereniging wilde hiermee "een optimaal beeld krijgen van welke regels overbodig zijn, of onnodig ingewikkeld, en welke administratieve handelingen tot onzinnig tijdverlies leiden," zodat mondzorgprofessionals hun handen meer vrij houden voor patiëntenzorg.

De leden dachten mee over hoe de bureaucratie in de mondzorg bestreden kan worden en bepaalde administratieve handelingen kunnen vervallen. Het ging daarbij met name om de eisen die door zorgverzekeraars worden gesteld aan de bij de declaratie mee te sturen informatie en

het aanvragen van machtigingen, aldus de KNMT. Met name het ontbreken van uniformiteit leidt tot veel extra werk.

Het meldpunt is inmiddels gesloten. Een werkgroep van zorgverzekeraars en zorgverleners, waarin ook het ministerie van VWS en de NZa zijn vertegenwoordigd, wil zo snel mogelijk de belangrijkste knelpunten in kaart brengen en er concrete op-

“Welke administratieve handelingen leiden tot onnodig tijdverlies?”

lossingen voor bedenken. Na instemming van de respectievelijke achterbannen kunnen deze daadwerkelijk worden doorgevoerd. ■

> vervolg van pagina 1

Door de vorming van ketens kunnen efficiencyvoordelen worden behaald, wat aantrekkelijk is voor investeerders. Zo is recent Holland Venture in een tandartsketen gestapt, maar ook Amerikaanse en Engelse investeerders vinden de Nederlandse markt interessant. Zelfstandige tandartspraktijken met veel patiënten en die het financieel goed doen,

“Met de vorming van ketens worden efficiencyvoordelen behaald”

kunnen rekenen op interesse van de grote tandartsketens. "Als de tandartsketens er daadwerkelijk in slagen om een efficiëncyslag te maken en de continuïteit van de tandheelkundige zorg te waarborgen, dan heeft de patiënt daar baat bij," aldus Kune Burgers van www.tandarts.nl. "Uit onderzoek blijkt echter ook dat veel mensen graag een vertrouwensband willen met hun tandarts. Deze mensen zullen mogelijk eerder kiezen voor een solopraktijk. Het is daarom goed als er wat te kiezen blijft." (bron: tandarts.nl) ■

Peter Vlaandere nieuwe directeur ANT

HEEMSTEDE - De Associatie Nederlandse Tandartsen (ANT) heeft sinds 1 februari een nieuwe directeur, Peter Vlaandere. Hij neemt het stokje over van Rob Maaswinkel, die de organisatie ruim drie jaar leidde.

Sinds het aantreden van Maaswinkel is het ledenaantal van de ANT sterk gegroeid. Het gaat de ANT voor de wind en juist daarom vond oud-directeur Maaswinkel het de hoogste

tijd voor een nieuwe stap, laat hij weten in een persbericht. Hij is naar eigen zeggen "meer een bouwer dan een type om op de winkel te passen." Peter Vlaandere neemt sinds deze maand zijn taken officieel over.

Vlaandere (1960) studeerde rechten en heeft een brede achtergrond in uiteenlopende branches, waaronder de bankensector en de rijksoverheid. De afgelopen twee jaar was hij in-

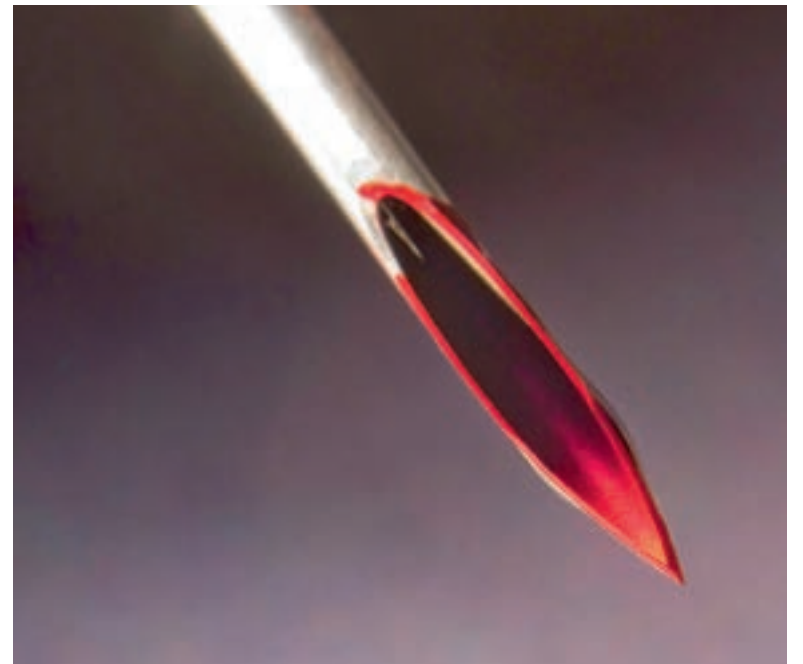
terim-directeur van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF). Het ANT-bestuur laat weten er alle vertrouwen in te hebben dat Vlaandere de ANT de komende jaren verder vooruit brengt. Ook bedankt het bestuur de afzwaaiende Rob Maaswinkel voor zijn tomeloze inzet van de afgelopen jaren die onmisbaar was voor de groei van de ANT. (bron: ANT) ■

Onveranderd veel prikaccidenten in mondzorg

NIEUWEGEIN - In de mondzorg blijft het aantal prikaccidenten onveranderd hoog. In 2015 zijn 484 incidenten gemeld, een kleine tien minder dan vorig jaar. Hiervan was bij 87 incidenten een risico op besmetting met hiv en/of hepatitis A.

Prikaccident is een verzamelnaam voor prik-, snij-, bijt-, spat- of krab-ongevallen, waarbij iemand in contact komt met het bloed of de lichaamsvloeistof van een ander. In 2014 vonden 495 van deze accidenten plaats in de mondzorg, in 2013 iets minder: 451. Vooral het aantal incidenten met grote risico's is in de tandheelkunde hoger dan in andere zorgsectoren. Dit blijkt uit de cijfers van VaccinatieZorg, de uitvoerder van KNMT-PrikPunt. Dit is het 24-uurs meld- en adviespunt voor dergelijke ongevallen in de mondzorgpraktijk.

Bij veel meldingen wordt tijdsdruk genoemd als belangrijke veroorzaker van het prikaccident. Veelvoorkomende boosdoeners zijn gerecapte materia-

len, waarbij de hoes los blijkt te zitten of is doorgeprikt. Sinds 2012 is recappen verboden, maar dit leidt nog niet tot een daling van het aantal incidenten. Mondzorgprofessionals weten het PrikPunt goed te vinden: bij-

na 40% van de meldingen wordt binnen een kwartier na het incident doorgegeven. Wat wel opviel in de cijfers was dat 15% van de bellers niet direct de actuele hepatitis-B-vaccinatiestatus kon aangeven. (bron: KNMT) ■

NVvE Voorjaarscongres

de vitale pulpa

Wat te doen bij een reversibele pulpitis? Of bij exponatie van de pulpa na verwijderen van de cariës? Wanneer kun je de vitaliteit van de pulpa nog behouden?

Vergroot uw kennis tijdens het voorjaarscongres 2016 van de NVvE. Komt u ook?

Datum: 2 april 2016

KRT-punten: 6

Locatie: Hotel Okura Amsterdam

Sprekers

Luc van der Sluis

Hal Duncan

Phil Tomson

Miguel Marques

Meer informatie op www.nvve.com ➔

NvE Nederlandse Vereniging voor Endodontologie

“Onconventionele tandheelkunde” bij Ajax-jeugd

AMSTERDAM - Verstandskiezen laten trekken om een hamstringblessure te voorkomen en een bitje om problemen aan het bewegingsapparaat te verhelpen. Tijdens de zogenoemde ‘Cruijff-revolutie’ bij Ajax werden vooral de jeugdspelers blootgesteld aan onconventionele tandheelkundige behandelingen. Dat schrijft *Het Parool* in een drieluik over de medische begeleiding van de voetbalclub onder leiding van Johan Cruijff.

Al langer maakt tandheelkundige zorg onderdeel uit van de

medische begeleiding bij Ajax. Bij enkele spelers is verwijdering geadviseerd, omdat de verstands-

“Verstandskiezen werden getrokken ter voorkoming van hamstringblessures”

kiezen zodanig liggen dat ze in het gebit problemen kunnen veroorzaken. De Italiaanse arts en tandarts Umberto Martino be-

zoekt de Amsterdamse club een aantal jaren met een heel andere missie: tandheelkundige behandelingen uitvoeren om blessures te verhelpen en voorkomen. Daarbij voerde hij de recente trend naar het leggen van verbanden tussen de mondgezondheid en algemene gezondheid tot in het extreme door.

Conform de visie van Martino kregen alle jeugdspelers een gebitscontrole, waaruit voor sommigen het advies volgde om één of meerdere verstandskiezen te laten trekken ter voorkoming van een blessure aan de lies of hamstring. Martino beweert dat bepaalde problemen aan het bewegingsapparaat zijn te verhelpen door de kaakstand aan te passen. Sommige spelers kregen daarom bovendien bitjes aangemeten.

De methoden van Martino zorgden voor onrust onder de ouders van jeugdspelers, vooral het advies om ter preventie van blessures elementen te extraheren. Ook wetenschappelijk is er weinig steun voor Martino's aanpak. Martino zelf is ervan overtuigd dat zijn methodes steek houden, maar dat de sportwereld daar onvoldoende oog voor heeft. Het Parool vraagt de Italiaanse tandarts naar wetenschappelijk bewijs voor een verband tussen

vermindering van blessures en het trekken van verstandskiezen; in een schriftelijke reactie zegt Martino dat zijn methode met het huidige instrumentarium niet meetbaar is, zoals dat ook geldt voor veel fysiotherapeutische behandelingen.

Naast Martino kwamen een osteopaat en de oude clubarts van Barcelona met Cruijff mee om de medische begeleiding van de club anders aan te pakken. Zij adviseren onder andere alle jeugdspelers vanaf hun vijftiende jaar voedingssupplementen te laten slikken, zoals magnesium, visolie en vitamine C en D. Over de positieve effecten

ontstond binnen de club steeds meer verdeeldheid. Martino raakt na één seizoen bij het eerste elftal van Ajax al uit de gratie, maar bleef betrokken bij de jeugdopleiding, waar Cruijff de touwtjes steviger in handen heeft. In november 2015, toen Ajax het hoofd van de jeugdopleiding Wim Jonk ontsloeg, een vertrouweling van Cruijff, vertrokken de buitenlandse medici ook. De club is daar niet rouwig om, Martino voelt zich nog altijd tekortgedaan. “Ik ben zo’n persoon die in de voetballerij tot op de dag van vandaag weinig of niet wordt gewaardeerd.” (bron: Het Parool) ■

De zekerheid van
topklinische nascholing

QualityPractice
Tandheelkunde

Bekijk het actuele programma op www.qualitypractice.nl

QP

Word nu lid
en behaal
35 KRT-punten
per jaar

Colofon

Dental Tribune verschijnt tienmaal per jaar en is een uitgave van Albion Press BV, onder licentie van Dental Tribune International

Hoofredacteur/uitgever

Ben Adriaanse, MSC

Redactie

Marieke Epping, MSC
Joann Hebben, MA
Gerrit Jan Logt, MA

Cartoons

Mark van Eijk

Redactieadres

Redactie Dental Tribune
Postbus 545, 3990 GH Houten
E-mail: redactie@dental-tribune.nl
De Nederlandse editie van Dental Tribune kent een onafhankelijke redactie en richt zich op professionals in de volle breedte van het mondzorgvak.

Aanmelden

De doelgroep van Dental Tribune (bestaande uit tandartsen-algemeenpractici, tandartsen-specialisten, mondhygiënist, orthodontisten, kaakchirurgen, tandtechnici, tandprothetici en diegenen die werkzaam zijn in de dentale industrie) komt in aanmerking voor een kosteloos abonnement. Behoort u tot de doelgroep en ontvangt u het maandblad nog niet? Meld u dan aan via het inschrijfformulier op www.albionpress.nl.

Advertentieverkoop

Harry Velthuis, accountmanager.
Postbus 545, 3990 GH Houten.
Telefoon: 06-531 55 262.
E-mail: velthuis@dental-tribune.nl
Laura Bogaers, medewerker mediaorder.
Telefoon: 030-63 55 070.
Fax: 030-63 55 069.
E-mail: adverteren@dental-tribune.nl

Hoogleraren biomaterialen en slaapgeneeskunde bij ACTA

AMSTERDAM - Blijkens twee recente benoemingen zal het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) zich vanaf heden extra profileren op het gebied van biomaterialen en tandheelkundige slaapgeneeskunde. Respectievelijk Cees Kleverlaan (1969) en Nico de Vries (1956) zullen zich als hoogleraar op deze sterk in de belangstelling staande deelonderwerpen gaan richten.

Kleverlaan doet onderzoek naar de eigenschappen en de kwaliteit van materialen die in de

tandheelkunde of geneeskunde gebruikt worden. Hij is specifiek geïnteresseerd in ongewenste interacties van deze materialen op het lichaam. Kleverlaan was al hoofd van de sectie Materiaalwetenschappen van ACTA en leidt er de tandheelkundige kliniek *Oral Diagnostics*. Als hoogleraar Biomaterialen zal hij tevens de interactie van de moleculen en cellen met biomaterialen onderzoeken.

Nico de Vries zal zich als bijzonder hoogleraar bezighouden met onderwijs, onderzoek en

patiëntenzorg op het zich snel ontwikkelde vakgebied tandheelkundige slaapgeneeskunde. Slaapgerelateerde aandoeningen worden steeds vaker vastgesteld. Zo zijn volgens recente schattingen ruim 400.000 mensen in Nederland gediagnosticeerd met het obstructieve slaapapneusyndroom (OSAS) en komt ook bruxisme veelvuldig voor. Tandheelkundige en kaakchirurgische behandelingen spelen een steeds belangrijker rol in de behandeling van dergelijke aandoeningen. ■

BETER

- ✓ Geen krimp en exceptionele pasvorm door digitale precisie
- ✓ Bio-hygiënisch: geen porositeit en vrijwel geen restmonomeer
- ✓ Voorspelbaar en consistent
- ✓ Sterker door de monolithische XCL Fully Milled prothese

EFFICIËNTER

- ✓ Minder stoeltijd per patiënt
- ✓ Minder menselijke fouten in het proces
- ✓ Permanente digitale back-up voor gebruik bij vervanging- en vervolgbehandeling
- ✓ Geen investering nodig

SNELLER

- ✓ Geen setup in was
- ✓ Volledige controle over de opstelling
- ✓ Articulatie met 3D simulatie en verificatie

MAKKELIJKER

- ✓ Gebruik uw eigen bekende klinische procedures
- ✓ Digitaal controleren en het wijzigen van de opstelling zonder wasmes.
- ✓ Perfecte occlusie
- ✓ Zowel functionele als esthetische pasprothese beschikbaar

SIGNATURE TEETH™

NEW

- ✓ Door traploos elementen te vergroten en verkleinen is slijpen overbodig
- ✓ Kopiëren van de natuurlijke dentitie
- ✓ Teeth Forever™ door digitale back-up

AvaDent Digital Dental Solutions is marktleider in het aanbieden van de volledig digitale prothese. Het succes schuilt voornamelijk in de AvaDent Software doordat deze een vertaling maakt van de analoge- naar de digitale wereld.

Het AvaDent systeem accepteert diverse afdruk- en beetregistratietechnieken waardoor u uw werkwijze niet hoeft te veranderen om ermee te kunnen starten. Daarnaast is het systeem in staat om data van verschillende scanners te vertalen. Dankzij het gebruik van complexe algoritmen bent u in staat om individueel het design aan te passen en een perfecte occlusie te

genereren, zodat u een premium digitale prothese kunt aanbieden.

Door de unieke verwerking van materialen is AvaDent niet alleen in staat een perfecte fit te creëren, maar ook producent van 's werelds eerste monolithische prothese. Dit is mogelijk dankzij enkel-laags (XCL-1) en dubbel-laags elementen (XCL-2) voor een mooi esthetische resultaat. Een AvaDent is tot acht keer sterker dan conventionele prothesen en er is minder kans op breken bij overkappingsprothesen en vaste constructies. Daarnaast worden implantaat-gedragen constructies met één complete digitale workflow vervaardigd.

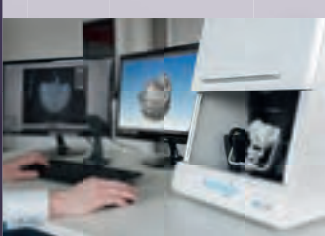
U wordt niet beperkt tot slechts één tandfabrikant en kunt kiezen uit verschillende tandlijnen en modellen. Met Signature Teeth™ is het zelfs mogelijk om digitaal elementen te individualiseren en bestaande elementen te kopiëren om volledig na te frezen.

Blijf flexibel. Alles is mogelijk. Werk efficiënter en lever een perfecte prothese met AvaDent Digital Dental Solutions. Sla alles digitaal op en biedt uw patiënten hun eigen "Teeth Forever™"!

BEETREGISTRATIE PATIËNT

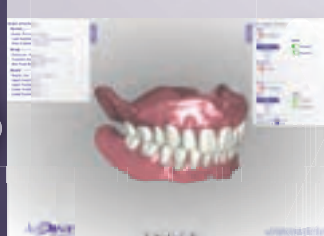
SCANNEN BEETREGISTRATIE

DIGITAAL DESIGNEN

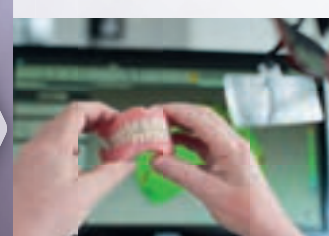
3D PREVIEW

FREZEN

PLAATSEN PROTHESE

HET 1^e AVADENT
INTERNATIONAAL
SYMPOSIUM

DIGITAL DENTURES:
HOW TO MAKE AN
EDUCATED DECISION!

21 t/m 26 September 2016 • Talking Stick Resort • Scottsdale Arizona, USA

VOOR INFO & REGISTRATIE:
INFO@GLOBALDENTALSCEINCE.EU

“Digitalisering leidt tot hogere, constante kwaliteit”

Interview met tandtechnicus
Patrick Oosterwijk

TEKST: GERRIT JAN LOGT

Hebben tandtechnici en tandtechniek door alle digitale ontwikkelingen nog bestaansrecht? Patrick Oosterwijk vindt van wel. Ook al moet de tandtechnicus zich bezinnen op zijn toegevoegde waarde, “het vak wordt er belangrijker en mooier door.” Behalve tandtechnicus en Director Scientific Relations bij Elysee Dental Groep (vertegenwoordigd op Dental Expo) is Oosterwijk een veelgevraagd spreker. Dental Tribune interviewde hem over de recente digitale ontwikkelingen en hoeverre de tandarts van nu deze kan negeren.

Hoe bent u in de tandtechniek terechtgekomen?

Mijn vader was tandtechnicus en zette na 25 jaar in loondienst te hebben gewerkt de stap om voor zichzelf te beginnen. Mijn moeder was zijn eerste medewerker en toen ik na vijf jaar bij het bedrijf kwam, waren dat er inmiddels zeven. Nadat ik de vakopleiding Tandtechniek had afgerond en drie jaar had gewerkt, werd mijn moeder ernstig ziek en vielen zowel mijn vader als moeder weg uit de dagelijkse leiding van het bedrijf.

De onderneming ontwikkelde zich door de inzet van het gehele team voorspoedig. Op een gegeven moment werkten er 43 medewerkers, we hadden vestigingen in Utrecht, Amersfoort en bij ACTA in Amsterdam. Ontwikkeling en digitalisering hebben eigenlijk altijd centraal gestaan voor ons. Samen met mijn compagnon zijn we ook een freescantrium gestart en

zijn we mondschanners gaan verkopen. Toen zagen we dat de ontwikkelingen inmiddels zo snel gingen, dat je zelfs met een bedrijf van 43 man veel te klein bent om ze te kunnen volgen.

Wanneer kwam dat inzicht?

Al redelijk snel. Het resulteerde erin dat wij in 2012 zijn overgenomen door Elysee Dental Groep. Ik zag het als de enige manier om verdere ontwikkeling mogelijk te maken. Wij freesden destijds al zirkoniumoxide, maar ik zag aankomen dat we ook titanium en composieten moesten kunnen frezen, printtechnologie in huis moesten halen evenals het lasermelten van titanium- en chroomlegeringen, en dat we op softwaregebied een slag moesten slaan. Bijna alle kleine laboratoria maken een keuze voor een bepaalde leverancier met zijn systeem. Maar geen enkel klein bedrijf kan vijf verschillende scanners in huis hebben en ook toegang hebben tot een eigen frees- of ander productiecentrum om controle te houden. Inmiddels is Elysee Dental onderdeel van de Modern Dental Groep, een wereldwijd concern. Ik denk dat we het grootste tandtechnische laboratorium ter wereld zijn, waarin iedereen wel zijn eigen identiteit heeft behouden.

Dat klinkt heel mooi, maar je geeft ook je zelfstandigheid op. Doet het geen pijn om het bedrijf van je vader en jezelf te moeten opgeven?

Als de wereld niet veranderd was, dan had ik ons bedrijf met liefde

en passie voortgezet. Maar mijn grootste angstbeeld was dat je allerlei ontwikkelingen om je heen ziet gebeuren en zelf niet mee kunt komen. Wat is je zelfstandigheid dan nog waard? Die moet je dan toch opgeven in het belang van het grotere geheel.

‘If you can’t beat them, join them’?

Ik zou eerder zeggen: *join the winning team*. Je zoekt een partner om de ontwikkelingen mogelijk te maken. Tot nu toe was productie in China heel belangrijk vanwege de kosten, maar anderzijds is lokale productie wenselijk vanwege het persoonlijke contact tussen de tandarts en de tandtechnicus, wat nog steeds heel belangrijk is. Daarom hebben wij nu in Emmerich, vlak over de grens, een productiecentrum waar volledig CAD/CAM geproduceerd wordt. Het is een

“De tandtechniek wordt alleen maar belangrijker en mooier”

voorrecht als je deel kan uitmaken van zo’n grote en professionele organisatie. Zelf ben ik lid van het managementteam van Elysee Dental Groep en Director Scientific Relations. Dat laatste houdt in dat ik de contacten onderhoud met de universiteiten. Ik verdeel mijn aandacht tussen de universiteiten van Amsterdam

en Groningen, het managementteam en de vestiging in Utrecht.

Ik ben erg bezig met de ontwikkeling. Met beide universiteiten kijken we hoe we tandtechniek binnen het tandheelkundig onderwijs naar een hoger niveau kunnen tillen met behulp van digitalisering. Digitaal kun je heel makkelijk zaken inzichtelijk maken, terwijl dat analoog veel lastiger is.

Wat vindt u van de positie van de tandtechnicus? Zal deze een belangrijker rol gaan spelen in de tandheelkunde of juist niet?

Dat is afhankelijk van hoe je de tandtechnicus ziet. Zie je hem als iemand die aan een bureau een opdracht zit uit te voeren voor een tandarts, dan is hij een uitstervende soort. Maar zie je hem als iemand die de tandarts begeleidt en adviseert in de materiaalkeuze, de keuze en uitvoering van technieken om tot een optimaal resultaat te komen, de esthetische eisen... dan is hij een belangrijke partner en adviseur van de tandarts. De tandtechnicus van de toekomst zal veel breder opgeleid moeten worden, zodat hij nog meer een sparring partner kan zijn van de tandarts.

Heeft een tandarts zo’n sparring partner nodig?

De opleiding Tandheelkunde is veel breder geworden. De all-round tandarts, zoals die vroeger aan huis een eigen praktijk had, is aan het verdwijnen. Je ziet ketenvorming en specialisatie. Tandartsen verwijzen steeds

meer naar partners in de keten zoals implantologen, endodontologen en parodontologen. Zo zijn tandtechnici ook partners, en heel wezenlijke, mits ze zich blijven ontwikkelen en hun vak bijhouden door op de hoogte te zijn van nieuwe materialen en technieken. Die positie moet je verdienen, je krijgt hem niet zomaar.

Is het vak van tandtechnicus sterk in beweging?

Digitalisering wordt gezien als een bedreiging voor de tandtechniek en is dat in feite ook. Het aantal werkzame tandtechnici zal in de toekomst afnemen. Tegelijkertijd is het een geweldige kans om het vakgebied mooier, uitdagender en voorspelbaarder te maken. De grootste uitdaging voor de tandtechniek is om het proces te beheersen en binnen de keten de productie in eigen hand en eigen huis te hebben. De volgende stap is dat wij als tandtechnici van alle componenten die ons door de industrie worden aangereikt, één product maken dat indicatiegericht is en niet productgericht.

Wat vindt u van de manier waarop er tegenwoordig wordt samengewerkt? Wat gaat er goed, wat kan er beter?

Dertig jaar geleden deed de tandtechnicus alleen wat de tandarts hem opdroeg. De tandarts was volledig op de hoogte, want hij/zij had in de opleiding ook tandtechniek gedaan.

> lees verder op pagina 8

Kronen/bruggen • Facings • Implantaten
Gebitsprotheses • Klikgebitten

Tour de Spring!

Fiets mee voor Medora

Kom langs voor informatie Dental Expo stand 8.218

Gastspreker Gert Jacobs
vrijdag 11 maart tot 15.30 uur

✓ kwaliteit

✓ besparing

✓ snel

✓ persoonlijk

✓ betrouwbaar

Nieuwsgierig geworden? Kijk voor informatie op
www.springdental.nl en/of www.medora.nl óf neem
contact met ons op via 085-4013858. Tevens bent u van
harte welkom op onze stand 8.218 tijdens de Dental Expo.

MEDORA Nepal
health foundation

spring
DE TANDENEXPERT

> vervolg van pagina 6

Tegenwoordig merk ik dat studenten tandheelkunde, maar ook afgestudeerde tandartsen, erg openstaan voor overleg, suggesties en feedback. De techniek stelt ons in staat om veel sneller en beter met elkaar te communiceren. Ik heb bijvoorbeeld zojuist een digitaal ontwerp van onze designafdeling gemaaild naar een tandarts. Die kijkt ernaar, geeft aan waar eventueel iets aange-

past moet worden, stuurt zijn wensen terug en het lab produceert direct volgens zijn aanwijzingen. Vroeger was dat ondenkbaar. Dan ging iemand zitten solderen en gieten en vervolgens was het maar afwachten of het eindresultaat goed was. Nu kun je in een heel vroeg stadium testen en bijsturen.

Vindt u het een meerwaarde dat een tandtechnicus onder één dak werkt met behandelend tandartsen?

Die is er zeker, maar of het ook in de toekomst haalbaar zal zijn,

is de vraag. Voor het maken van een kroon zijn tegenwoordig veel minder handelingen nodig dan voorheen. Dus als je als tandarts nog steeds een tandtechnicus in dienst wilt hebben, zul je ofwel veel meer techniekwerk moeten hebben of je hebt iemand in dienst die de helft van de tijd duimen zit te draaien. Wel blijft het belangrijk dat je als tandtechnicus regelmatig persoonlijk overleg hebt met de tandarts. Daarom reis ik nog veel rond naar verschillende tandartsen.

In hoeverre gaan digitale ontwikkelingen de relatie tussen tandarts en tandtechnicus veranderen?

Met name op het gebied van communicatie en voorspelbaarheid verandert veel. Ik durf nu te zeggen dat ik, als wij iets frezen uit één deel op basis van een digitale afdruk, bij voorbaat weet dat het goed is. Want dat gebeurt met een freesmachine die met een nauwkeurigheid van 10 micron kan frezen. Ik maak me daar geen zorgen meer over. Terwijl je in het traditionele proces moest modelleren, inwassen, gips werken, inbedden, gieten, afwerken. Toen kon er wel eens iets misgaan. Tegenwoordig kun je ook naar de patiënt veel meer doen. Je kunt digitale planningen maken zoals 'digital smile design', en dit aan de patiënt laten zien, zodat hij weet hoe het resultaat er uit kan zien.

Vindt u het resultaat van digitaal afdrukken altijd beter dan van 'happen'?

Een digitale afdruk sec is geen garantie voor een goede kwaliteit. Maar een digitale afdruk kun je vergroten op een scherm en daarmee beter en preciezer beoordelen. Als je perfecte omstandigheden creëert, kun je met een analoge afdruk een negen of zelfs een tien halen. Maar de gevoeligheid voor fouten en oneffenheden is groter. Ik denk dat de gemiddelde tandarts vooral constanter gaat produceren op basis van digitale afdrukken. Je hebt meer controle over het proces en het is minder bewerkelijk.

Uw bedrijf Dental Elysee Groep is ook aanwezig op Dental Expo. Wat gaat u daar presenteren?

Wij presenteren onder meer een nieuwe intraorale scanner voor € 16.900. In het verleden was prijs een issue, maar dit soort bedragen kun je als tandarts snel terugverdienen als je kijkt naar tijdwinst en materiaalgebruik.

Worden freesmachines vervangen door 3D-printers?

Voor bepaalde typen werkstukken wel. Een freesmachine zal altijd nauwkeuriger zijn dan een 3D-print. Een freesmachine kan tot een nauwkeurigheid frezen van tot wel 5 micron. Voor (tijdelijke) kronen, boorsjablonen, implantaten en splinten zal 3D-printen voldoen. Maar bij heel nauwkeurig kroon- en brugwerk en grote overspanningen zijn we met 3D-printen nog niet op het punt dat dit voorspelbaar en met de gewenste precisie mogelijk is. Printen gebeurt eigenlijk alweer vrij lang. Printers worden steeds bereikbaarder en goedkoper,

maar de nauwkeurigheid neemt de laatste jaren nauwelijks toe. Freesmachines zullen voorlopig dus nodig blijven.

Is met de hand afwerken nog wel nodig met de huidige technologie?

Ja. Dat heeft erg te maken met de esthetische wensen en eisen. Wij kunnen zaken nu bijna geheel digitaal vervaardigen, dan hoeft er alleen nog met de hand een glanslaagje op te worden aangebracht. Werk je in de esthetische zone, dus meer in het front, dan moet je vaak nog laagjes opbouwen met porselein en zit er meer handwerk in. Hoe hoger de esthetische eisen, hoe meer handenarbeid nodig is.

Worden met machines die steeds kleiner en sneller worden, en dus in een gewone tandartspraktijk kunnen staan, tandtechnici overbodig?

Printen zal straks in de tandartspraktijk voor tijdelijke voorzieningen een goede optie zijn, dus dan heb je minder tandtechnici nodig. Als tandtechnisch laboratorium moet je kijken waar je juist wel nodig bent. En dan gaat het om kennis, ondersteuning, esthetisch werk, implantaatwerkstukken. Je kunt je zelfs voorstellen dat een tandarts een patiënt in de stoel heeft, de tandarts maakt een scan, de scan gaat naar het lab, daar zit iemand die de hele dag niets anders doet dan kroontjes ontwerpen, die ontwerpt de kroon, drukt op een knopje en in de praktijk komt een tijdelijke kroon uit de printer rollen.

Kan het ontwerpen ook geautomatiseerd worden?

Gedeeltelijk. Bij het maken van een design maak je nu al gebruik van templates uit een digitale bibliotheek die je vervolgens op maat maakt. Het wordt allemaal steeds makkelijker, minder bewerkelijk, het kost steeds minder tijd. Daarom heb je schaalgrootte nodig, heel veel werk dat binnenkomt, om iemand aan het werk te houden. Waar de tandtechnicus vroeger misschien zeven kronen deed per dag, moet hij er straks vijftig kunnen ontwerpen.

Welke recente ontwikkelingen beschouwt u als revolutionair?

Wij lopen in Nederland voor op de rest van de wereld. Scannen, frezen en printen vinden wij normaal, maar zijn dat in andere landen absoluut nog niet. Wij werken hier op een hoog niveau. We kunnen implantaatplanningen maken, boorsjablonen, uitgebreide behandelplanningen op basis van 3D-layeren, etcetera. Ik denk dat we nog grote ontwikkelingen gaan krijgen in de prothetiek die gedigitaliseerd zal worden. Daar zal de printtechniek ook erg belangrijk worden.

Worden prothesen niet juist steeds zeldzamer?

We zien dat onder invloed van de recessie meer mensen een (immediaat)prothese nodig hebben. De prothese maakt hierdoor een soort revival door. Bovendien worden mensen op lange termijn steeds ouder. Het is wel zo dat we langer dentaat blijven, maar er

komt een leeftijd waarop we niet meer in staat zijn alles schoon te houden. En we weten dat mondgezondheid de totale gezondheid beïnvloedt. Dit zal ervoor zorgen dat er de komende tijd, mede door minder tijd in de verzorging en het feit dat de verpleging niet in staat is om voor een goede mondhygiëne te zorgen, lastige beslissingen genomen moeten worden.

Welke nieuwe digitale toepassing verdient een plaats in elke tandartspraktijk?

Ik denk dat digitale fotografie al heel belangrijk is en dat digitaal afdrukken straks in iedere tandartspraktijk zal plaatsvinden. Dat is nu nog niet het geval, al gaat het wel steeds sneller. Toch zijn velen nog afwachtend, met het gevaar dat de werkelijkheid ze zal inhalen. Voorheen kocht je als tandarts een tandartsstoel en wij kochten een gietapparaat en porselein, en daar deden we ons hele leven mee. Nu moet je investeren in scanners, freesmachines en printers en die moet je allemaal na drie jaar afgeschreven hebben. Dat is een andere manier van denken en werken. Ik denk dat iedere tandartspraktijk een investeringsplanning moet maken. Als je dat niet doet, kun je niet meer meekomen.

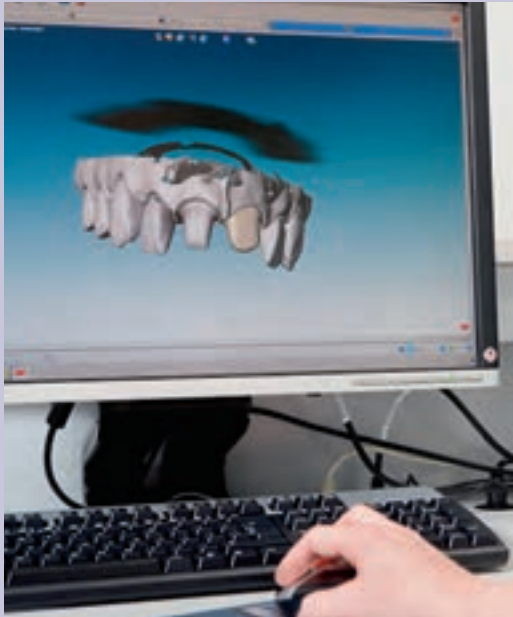
Hoe ziet de tandheelkunde er over twintig jaar uit?

Ik vraag vaak aan studenten tandheelkunde waarom ze tandarts willen worden. Dan komen er antwoorden als: zelfstandigheid, met patiënten werken, medisch bezig zijn, met je handen werken. Vervolgens vraag ik: hoe ga je dat dan doen? Want de solopraktijk bestaat niet meer. Dus je wordt ofwel iemand die een bedrijf runt en daarbij ook nog tandarts is, of je gaat in loondienst werken in een groepspraktijk.

Daarbij komt dat er steeds meer verwezen wordt door de tandarts naar parodontologen, endodontologen, implantologen, kaakchirurgen, maar ook naar mondhygienisten en preventie-assistenten. De tandarts wordt steeds meer 'mondarts' en de overheid stimuleert dat ook. Wat ben je zelf dan nog als tandarts over twintig jaar? Misschien loop je als patiënt tegen die tijd wel binnen bij een tandarts zoals je nu bij een opticien binnenloopt, om even te meten wat er nodig is en welke specialist er ingeschakeld moet worden. In ieder geval geldt voor de tandarts net als voor de tandtechnicus dat hij heel bewust moet nadenken over de toegevoegde waarde die hij straks nog in de keten kan en wil hebben.

Gaat de tandheelkunde door alle digitale innovatie duurer of juist betaalbaarder worden voor de patiënt en de overheid?

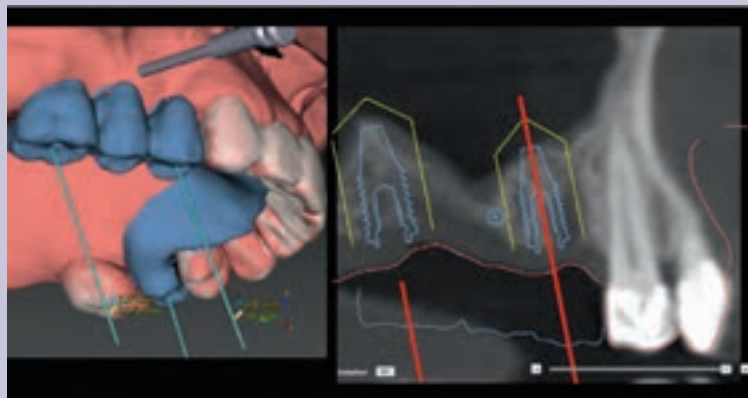
Betaalbaarder. Wij leveren nu vanuit ons freescentrum in Emmerich een complete kroon voor 89 euro. Daarbij gebruiken we gewoon alle bekende merken. Waar we eerst productie *outsourcen* richting China, zie je nu een tegengestelde beweging waarbij we, onder invloed van de nieuwe digitale mogelijkheden, deze weer *reshoren* richting Europa.■

Ontwerpen van twee onderstructuren voor opgebakken zirkoniumoxide-kronen.

Digitaal kroonontwerp.

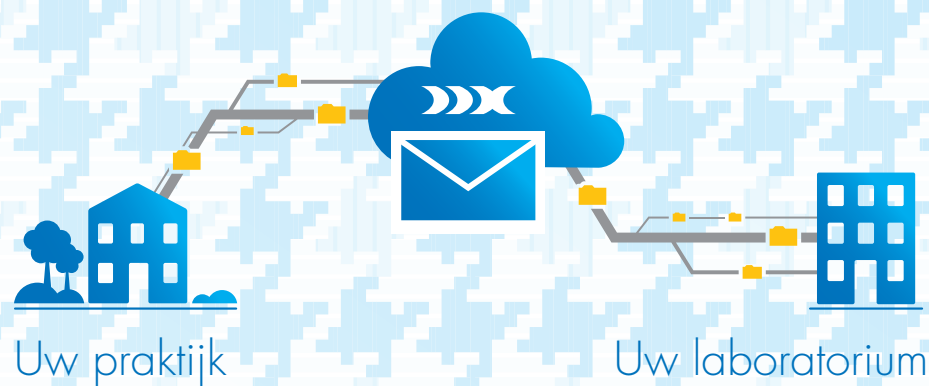

Implantaatplanning door samenvoegen van cone beam CT, een ingescand model en opstelling.

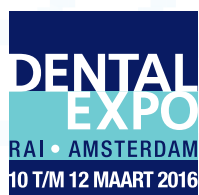
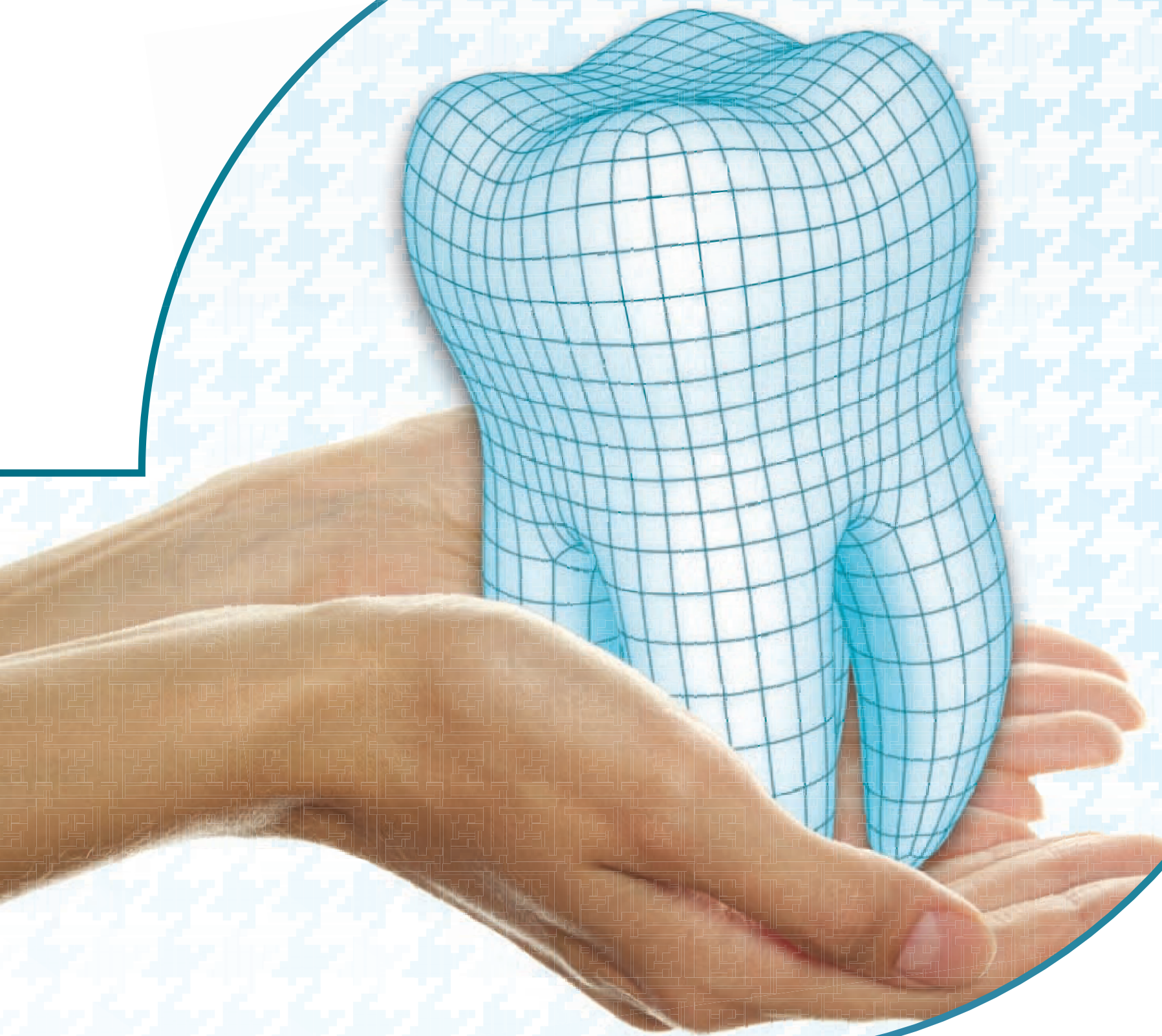

Een planning door middel van Digital Smile Design.

(met dank aan Patrick Oosterwijk)

Digitale restauratieve oplossingen
voor de dentale praktijk
en tandtechnisch laboratorium

Bezoek onze stand
tijdens de DentalExpo
standnummer 8320

